

[Per Hækkerup.]

vikling af deres sociale lovgivning og forsikring, men bestemmelserne har tværtimod haft det sigte, at man skulle pålægge de tilbagestående lande forpligtelse til at udvikle deres sociale lovgivning og deres sociale standard ud fra et konkurrence-mæssigt synspunkt. Reglen om social harmonisering har altså i første række været en regel, der skulle virke imod det, man i den økonomiske politik ofte kalder social dumping. Det betyder derfor ingen risiko, efter min opfattelse, for os, men giver os tværtimod i hånden, i hvert fald formelt, et middel, hvorved vi kan kritisere, hvis andre er for langsomme i deres sociale udvikling og derved begunstiger deres egen konkurrencemæssige stilling inden for fællesskabet.

Jeg vil gerne have lov til at nævne, at i Europarådet har vi gennem et par år arbejdet med det, vi har kaldt et socialt charter, en slags social generaloverenskomst, som nu er færdig, og som, så vidt jeg har forstået, ligger klar til regeringernes underskrift. I arbejdet med dette sociale charter har det været ganske interessant, at ikke mindst de seks landes repræsentanter har accepteret det synspunkt, at et sådant socialt charter, der i meget minder om kravet om social harmonisering inden for de seks, bygger på dels en målsætning for den kommende sociale udvikling, som regner med en social standard, der er betydelig højere end den, vi har opnået i Danmark, men dels samtidig med minimumssatser, som ligger højere end den sociale standard, man har i de mest tilbagestående lande. En ratificering af dette sociale charter, som forhåbentlig vil kunne forelægges det høje ting inden for en ikke alt for fjern fremtid, vil forpligte landene med en sådan social standard til omgående at søge deres sociale lovgivning eller sociale system og standard bragt i overensstemmelse med minimumskravene.

Om den frie bevægelighed af arbejdskraften vil jeg gerne sige, at det er jo noget, vi har tilstræbt at få gennemført og er tilfredse med, for så vidt angår det nordiske fælles arbejdsmarked. Jeg kan naturligvis godt forstå de betænkeligheder, der melder sig, hvis vi skal gå ind i et større fælles arbejdsmarked, hvor lønafstandene er større,

end tilfældet er mellem de nordiske lande, og hvor også de sociale vilkår er mere forskellige, end tilfældet er mellem de nordiske lande. Men må jeg have lov til at minde om, at man f. eks. i USA igennem 100 år har haft et frit arbejdsmarked, hvor arbejdskraft fra sydstaterne frit har kunnet vandre til nordstaterne og søge arbejde. Alligevel er trods 100 års frit arbejdsmarked lønforskellen mellem de sydlige og de nordlige staters arbejdsmarked større, end lønforskellen er mellem det danske og italienske arbejdsmarked. Og lad mig minde om, at Italien ligeledes i hvert fald i 100 år har haft et frit arbejdsmarked inden for Italiens egne rammer, men trods dette 100-årige frie arbejdsmarked er forskellen mellem en syditaliensk og en norditaliensk arbejders løn større, end lønforskellen er for en norditaliensk og en dansk arbejder. Jeg tror derfor ikke, der er grund til at overvurdere virkningen af, at der etableres et frit arbejdsmarked.

Også disse problemer indgår imidlertid i de studier, som er foranlediget af regeringen. På basis af de forhandlinger, som nu forestår og måske kan tage et godt stykke tid, opstår så spørgsmålet om, hvor meget vi kan vente os at opnå. Vi håber naturligvis, at der vil blive taget et videregående hensyn til os, men det er vel nok tvivlsomt, hvor store indrømmelser vi kan forvente. Det afgørende må være, at vi søger at lægge vægt på at få indrømmelserne på de områder, hvor det har ganske særlig betydning for os, og hvor der er en ganske særlig dansk motivering i kraft af, at vi har en særstilling i forhold til de andre lande. Men jeg synes, det bør understreges, at selv om vi søger sådanne tillægsprotokoller, sker forhandlingerne på Romtraktatens grundlag med de forpligtelser og med de rettigheder, som allerede er nedfældet i Romtraktaten.

Det har været drøftet, om det ikke havde været klogt af Danmark at søge en associering frem for et medlemskab i fællesmarkedet. Jeg mener, det er rigtigt, at vi søger medlemskab. Jeg tvivler noget på, at vi, sådan som hele situationen er, har reelle muligheder for at opnå en associering, men selv om vi kunne opnå en associering, mener jeg, at det er mere fordelagtigt for os at opnå et medlemskab; for i handelspolitisk henseende og i overvejende grad i